

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 246/09-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. septembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. V. L., P. B., zastúpeného advokátom JUDr. T. B., P. B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 28 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 7 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12 S 221/1997-155 z 11. augusta 2008 a jemu predchádzajúcim postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 So 201/2008 z 25. februára 2009 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. V. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. mája 2009 faxom a následne 13. mája 2009 poštou doručená sťažnosť Mgr. V. L., P. B. (ďalej len

„sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. T. B., P. B., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 28 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a podľa čl. 7 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ďalej len „pakt“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 S 221/1997-155 z 11. augusta 2008 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 201/2008 z 25. februára 2009 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Zo sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ bol *„Uznesením Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 14 Nc 30/96 zo dňa 14. 2 . 1997... ustanovený navrhovateľovi R. K... za zástupcu v konaní proti odporcovi Sociálna poisťovňa, Bratislava.*

Na základe tohto uznesenia... navrhovateľa R. K. zastupoval ako právny zástupca - advokát vo veci vedenej pred Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 12S 221/97, a to až do právoplatného skončenia konania...

Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj porušovateľ 1/) rozsudkom č. k. 12S 221/97-84 zo dňa 18. 7. 2000 rozhodol ako súd prvého stupňa... o náhrade trov konania... tak, že zaviazal odporkyňu zaplatiť náhradu trov konania navrhovateľa k mojim rukám vo výške 2 225,-- Sk...

Navrhovateľ podal proti... rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj porušovateľ 2/)... rozsudkom sp. zn. 3 So 290/2000 zo dňa 25. 4. 2001 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal...

Navrhovateľ podal proti rozsudku porušovateľa 2/ sp. zn. 3 So 290/2000 zo dňa 25. 4. 2001 dovolanie, pričom uznesením porušovateľa 2/ sp. zn. 12S 221/97 zo dňa 12. 4. 2002 som bol navrhovateľovi ustanovený za zástupcu aj v tomto dovolacom konaní...

O dovolaní navrhovateľa rozhodol porušovateľ 2/, ako súd dovolací, uznesením sp. zn. Sdo 17/02 zo dňa 29. 6. 2002 tak, že dovolanie navrhovateľa odmietol.

O náhrade trov konania rozhodol dovolací súd tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov dovolacieho konania...

Po právoplatnom skončení vecí, t. j. riadneho i dovolacieho konania, som písomným podaním zn. 22/02 zo dňa 18. 11. 2003 požiadal porušovateľa 1/ o priznanie trov právneho zastúpenia za zastupovanie navrhovateľa v dovolacom konaní a písomným podaním - žiadosťou zn. 11/97 zo dňa 5. 12. 2006 som požiadal porušovateľa 1/ o priznanie trov právneho zastúpenia za zastupovanie navrhovateľa v prvostupňovom a odvolacom konaní...

O mojich žiadostiach o priznanie trov právneho zastúpenia navrhovateľa v prvostupňovom konaní, v odvolacom konaní a v dovolacom konaní rozhodol porušovateľ 1/ jedným rozhodnutím, a to uznesením č. k. 12S/221/1997-155 zo dňa 11. 8. 2008 tak, že mi priznal trovy právneho zastúpenia navrhovateľa iba za dovolacie konanie, a to vo výške 2 540,-- Sk.

Z dôvodu, že porušovateľ 1/ mi nepriznal trovy právneho zastúpenia za zastupovanie navrhovateľa v prvostupňovom konaní a odvolacom konaní, podal som proti tomuto uzneseniu porušovateľa 1/ odvolanie zo dňa 26. 8. 2008, o ktorom rozhodol porušovateľ 2/ uznesením sp. zn. 9So 201/2008 zo dňa 25. 2. 2009 tak, že mnou napadnuté uznesenie porušovateľa 1/ potvrdil.“.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že «„Porušovateľ 1/... uznesenie, ktorým mi priznal iba trovy právneho zastúpenia navrhovateľa v dovolacom konaní, a ktorým mi nepriznal trovy právneho zastúpenia za zastupovanie navrhovateľa v prvostupňovom konaní a v odvolacom konaní, odôvodnil tým, že tieto trovy mi nepriznal preto, lebo „Navrhovateľovi sa náhrada iných trov, ako vyššie uvedených nepriznáva, nakoľko o náhrade trov v rámci riadneho konania bolo rozhodnuté rozhodnutím tunajšieho súdu pod č. k. 12S/221/97-84 zo dňa 18. júla 2000 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej Republiky č. k. 3 So 290/2000-101 zo dňa 25. apríla 2001.“».

Podľa sťažovateľa je „*Toto odôvodnenie... zjavne formalistické, rozhodnutie porušovateľa 1/je arbitrárne, nezákonné a protiústavné*“.

Podľa sťažovateľa „*Porušovateľ 1/ postupoval protizákonne, a tým aj protiústavné, keď svoje rozhodnutie opieral o výroky o náhrade trov konania rozsudku porušovateľa 1/ č. k. 12S/221/97-84 zo dňa 18. 7. 2000 a rozsudku porušovateľa 2/ č. k. 3 So 290/2000-101 zo dňa 25. 4. 2001, ktorých obsahom nebolo rozhodnutie o zaplatení trov ustanoveného zástupcu - advokáta, teda mňa, voči štátu, ale tieto rozhodnutia boli výsledkom rozhodovania súdov o náhrade trov konania účastníkov...*

Porušovateľ 1/ pri svojom rozhodovaní o mnou uplatnených nárokoch na zaplatenie trov konania ustanoveného zástupcu - advokáta vôbec nerozlišil medzi náhradou trov konania, ktorá je upravená v § 142 až § 150 O. s. p. a platením trov konania, ktoré je upravené v § 140 až § 141 O. s. p. , a zvlášť, neodlíšil od náhrady trov konania nárok advokáta, ako ustanoveného zástupcu účastníka konania, ktorý je upravený v § 140 ods. 2 O. s. p...

Keďže uznesením porušovateľa 1/ mi boli priznané iba trovy právneho zastúpenia za zastupovanie navrhovateľa v dovolacom konaní vo výške 2 540,-- Sk, a neboli mi priznané trovy právneho zastúpenia navrhovateľa v riadnom konaní, možno konštatovať, že súdom mi neboli priznané a štátom zaplatené trovy právneho zastúpenia v sume 4 362,-- Sk, čo po prepočítaní konverzným kurzom 1 € = 30,1260 Sk, predstavuje 144,79 €...

Rozhodnutie porušovateľa 1/ o tom, že mi nepriznal trovy právneho zastúpenia navrhovateľa v prvostupňovom a odvolacom konaní, po právnej stránke porušovateľ 1/ riadne, resp. vôbec, neodôvodnil, riadne právne posúdenie veci súdom prvého stupňa teda absentuje...

Aplikovaním nesprávnej právnej normy § 148 ods. 1 O. s. p. a neaplikovaním správnej právnej normy § 140 ods. 2 O. s. p. a jej správnej interpretácie pri rozhodovaní o mojom nároku na zaplatenie trov konania - právneho zastúpenia navrhovateľa v riadnom konaní, porušovateľ 1/ nerešpektoval príkaz ústavne súladnej interpretácie a aplikácie práva...

Absencia právneho posúdenia veci porušovateľom 1/... spôsobuje nejasnosť a nepreskúmateľnosť... rozhodnutia.“.

Sťažovateľ taktiež uvádza, že „navrhovateľa R. K. v riadnom konaní nezastupoval na základe plnej moci, ale... na základe vyššie cit. uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica, na základe ktorého porušovateľ 1/, ako aj porušovateľ 2/, so mnou, ako s ustanoveným právnym zástupcom navrhovateľa, po celú dobu konali...“.

Dôsledkom formalistického prístupu a postupu porušovateľa 1/ k mnou uplatneným nárokom na trovy právneho zastúpenia navrhovateľa v riadnom konaní, arbitrárneho rozhodnutia porušovateľa 1/ o týchto mojich nárokoch, obsahujúceho prvky svojvôle, nepreskúmateľnosťou jeho rozhodnutia, nesprávnou interpretáciou právnej normy, aplikovaním nesprávnej právnej normy, neaplikovaním správnej právnej normy, boli postupom a uznesením porušovateľa 1/ porušené moje základné ľudské práva na súdnu ochranu, spravodlivé súdne konanie, ochranu môjho majetku, a to ochranu legitímneho očakávania toho, že môj majetkový nárok bude zo strany štátu uspokojený, ako aj právo na spravodlivú odmenu za vykonanú prácu.“.

Sťažovateľ „proti uzneseniu porušovateľa 1/... podal odvolanie... očakávajúc, že porušovateľ 2/, ako odvolací súd, odstráni porušenia základných ľudských práv, ktorých sa dopustil porušovateľ 1/, avšak... porušovateľ 2/ tieto porušenia základných ľudských práv neodstránil, ale naopak, s týmito sa stotožnil...“.

Sťažovateľ ďalej cituje odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu a konštatuje, že „z... odôvodnenia uznesenia porušovateľa 2/ je zrejmé, že ani porušovateľ 2/ nerozlišuje medzi dvoma rôznymi právnymi inštitútmi, náhradou trov konania a platením trov konania, a že mnou uplatnené nároky na zaplatenie trov konania ustanoveného zástupcu voči štátu považuje za rovnaký nárok, akým je nárok na náhradu trov konania“.

Podľa sťažovateľa „Je... protizákonné, aby ustanovený zástupca účastníka, ktorým je advokát... bol honorovaný podľa miery úspechu tohto účastníka v konaní“.

Sťažovateľ tiež poukazuje na to, že „... svoje odvolanie proti uzneseniu porušovateľa 1/ skutkovo i právne odôvodnil, pričom porušovateľ 2/, ako odvolací súd, sa... skutkovou a právnou argumentáciou vôbec nezaoberal...

Moja argumentácia spočívala najmä v tom, že zo zákona, podľa § 140 ods. 2 O. s. p. mám voči štátu nárok na zaplatenie hotových výdavkov a odmeny za zastupovanie navrhovateľa nielen v dovolacom konaní, ale aj v prvostupňovom a odvolacom konaní, tak, ako som si tieto uplatnil mojou žiadosťou zo dňa 5. 12. 2006, že právne posúdenie veci súdom prvého stupňa a jeho záver o tom, že mi tieto trovy právneho zastúpenia už boli priznané v rámci riadneho konania rozsudkom prvostupňového súdu, ktorým rozhodoval o veci samej a o náhrade trov prvostupňového konania a rozsudkom odvolacieho súdu, ktorým rozhodoval o odvolaní navrhovateľa a o náhrade trov odvolacieho konania (obidva súdy podľa miery úspešnosti účastníkov v konaní) sú nesprávne, lebo porušovateľ 1/ nerozlišuje medzi nárokom na náhradu trov konania, ktorý je upravený v § 142 až § 150 O. s. p. , a nárokom ustanoveného zástupcu - advokáta voči štátu na zaplatenie trov konania, ktorý je upravený v § 140 ods. 2 O. s. p. , a že rozhodnutie porušovateľa 1/ je tiež nepreskúmateľné.

V odvolaní som ďalej poukázal na to, že právo na náhradu trov konania má v súdnom spore účastník konania, a nie jeho právny zástupca (i keď tomuto právnenému zástupcovi je účastník, ktorému bola uložená ich náhrada, povinný ju podľa § 149 ods. 1 O. s. p. zaplatiť), že naproti tomu nárok na zaplatenie trov konania advokáta, ako ustanoveného zástupcu účastníka, má priamo ustanovený advokát...

Keďže porušovateľ 1/, ako súd prvého stupňa, mi podľa § 140 ods. 2 O. s. p. trovy právneho zastúpenia navrhovateľa za zastupovanie v prvostupňovom a odvolacom konaní nepriznal, pričom ja som proti uzneseniu porušovateľa 1/ podal riadne odvolanie, mal porušovateľ 2/, ako odvolací súd, môjmu odvolaniu vyhovieť a napadnuté uznesenie porušovateľa 1/ podľa § 220 O. s. p. zmeniť tak, že mi prizná za zastupovanie navrhovateľa voči štátu trovy právneho zastúpenia v prvostupňovom a odvolacom konaní v sume 4 362,-- Sk, túto priznanú sumu mohol následne, resp. súčasne, započítať so sumou 2 050,-- Sk, ktorú mi na základe cit. rozsudku porušovateľa 1/ zaplatila na trovách právneho zastúpenia navrhovateľa odporkyňa (z priznanej sumy 2 225,-- Sk predstavovala čiastka 175,-- Sk

osobné trovy - hotové výdavky navrhovateľa, náhrada trov právneho zastúpenia navrhovateľa predstavovala čiastku 2 050,-- Sk).“.

Sťažovateľ konštatuje, že najvyšší súd sa jeho „*odvolaním proti uzneseniu porušovateľa 1/ riadne nezaoberal, vôbec sa nezaoberal... skutkovou a právnou argumentáciou, uvedenou v odvolaní, jeho prístup k prejednávaniu... odvolania bol formalistický, jeho rozhodnutie arbitrárne, a keďže sa stotožnil s dôvodmi uznesenia porušovateľa 1/, dopustil sa tých istých pochybení, ako porušovateľ 1/... najmä nesprávne právne posúdil vec - môj nárok na zaplatenie trov konania - právneho zastúpenia navrhovateľa v prvostupňovom a odvolacom konaní voči štátu, taktiež nesprávne interpretoval tento mnou uplatnený nárok ako nárok na náhradu trov*“.

Na záver sťažovateľ uvádza, že uznesením a postupom krajského súdu a uznesením a postupom najvyššieho súdu boli porušené jeho základné ľudské práva označené v petite sťažnosti „*... pretože aplikáciou a výkladom (interpretáciou) zákonných právnych noriem, ktoré použili porušovatelia 1/, 2/, popreli ich význam a účel, pri rozhodovaní aplikovali nesprávnu právnú normu, neaplikovali správnu právnú normu, ich postup a rozhodnutia sú v rozpore so zákonmi Slovenskej republiky, najmä Občianskym súdnym poriadkom a zákonmi o advokácii, v rozpore s ustálenou praxou všeobecných súdov, aplikácia a výklad zákonných právnych noriem porušovateľmi 1/, 2/ sú zjavne arbitrárne, nesúce znaky svojoľnej aplikácie práva a z ústavného hľadiska sú neakceptovateľné a neudržateľné*“.

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„*1. Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9So 201/2008 zo dňa 25. 2. 2009 a v konaní vedenom pod sp. zn. 9So 201/2008, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo, a Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 12S/221/1997-155 zo dňa 11. 8. 2008 a v konaní vedenom pod sp. zn. 12S/221/1997, ktoré tomuto uzneseniu predchádzalo, porušili právo sťažovateľa Mgr. V. L., advokáta, na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky, zaručené v*

čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, zaručené v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo vlastniť majetok, zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo pokojne užívať svoj majetok a právo na to, že nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva, zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na spravodlivú odmenu za prácu, zaručené v čl. 28 Listiny základných práv a slobôd a právo každého človeka na spravodlivé a priaznivé pracovné podmienky zabezpečujúce najmä: (a) odmenu, ktorá poskytuje ako minimum všetkým pracovníkom: (I) spravodlivú mzdu a rovnakú odmenu za prácu rovnakej hodnoty bez akéhokoľvek rozlišovania, zaručené v čl. 7 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

2. Uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So 201/2008 zo dňa 25. 2. 2009 a uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 12S/221/1997-155 zo dňa 11. 8. 2008 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Trenčíne sú povinní zaplatiť sťažovateľovi náhradu všetkých trov konania na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. T. B., do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 28 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 7 paktu uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom a uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

Z argumentácie sťažovateľa uvedenej v sťažnosti vyplýva, že k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že

- v dôsledku nesprávnej aplikácie ustanovení § 140 až § 150 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) krajským súdom a najvyšším súdom mu nebola priznaná odmena a hotové výdavky za zastupovanie účastníka v konaní na základe uznesenia Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 14 Nc 30/1996,

- uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu sú arbitrárne, nezákonné a protiústavné a odôvodnenia v nich uvedené sú nejasné, neurčité, a tým aj nepreskúmateľné.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1, čl. 28, čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 dohovoru, podľa čl. 1 dodatkového protokolu a podľa čl. 7 paktu uznesením krajského súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade bol sťažovateľ oprávnený podať proti uzneseniu krajského súdu odvolanie najvyššiemu súdu. Sťažovateľ mal teda k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť najvyšší súd, a tento aj využil, čo vzhľadom na princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv postupom a uznesením krajského súdu z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si v rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal spis krajského súdu sp. zn. 12 S 221/1997 a spis Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 14 Nc 30/96, z ktorých zistil nasledujúci stav:

Sťažovateľ ako advokát bol uznesením Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 14 Nc 30/96 zo 14. februára 1997 ustanovený za zástupcu navrhovateľovi R. K. (ďalej len „navrhovateľ“) proti odporcovi S. p., B. (ďalej len „odporca“), vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia odporcu.

Po skončení prvostupňového konania sťažovateľ ako zástupca navrhovateľa podaním z 27. júla 2000 uplatnil trovy konania v celkovej sume 4 181,10 Sk, ktoré pozostávali z trov právneho zastúpenia v sume 3 642 Sk a hotových výdavkov navrhovateľa v sume

539,10 Sk. Krajský súd rozsudkom č. k.. 12 S 221/1997-84 z 18. júla 2000 rozhodol o trovách konania týmto výrokom: „*Odporkyňa je povinná zaplatiť k rukám právneho zástupcu navrhovateľa Mgr. V. L... trovy konania vo výške 2. 225,- Sk a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.*“ Priznané trovy konania pozostávali z trov právneho zastúpenia v sume 2 050 Sk a hotových výdavkov navrhovateľa v sume 175 Sk. Krajský súd napriek návrhu sťažovateľa nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia za niektoré porady s navrhovateľom a cestovné na tieto porady z dôvodu, že ich považoval za nadbytočné. Sťažovateľ ako zástupca navrhovateľa podal proti uvedenému rozsudku odvolanie, ktoré smerovalo tiež proti výroku o trovách konania a bolo odôvodnené tým, že porady, za ktoré krajský súd náhradu trov konania nepriznal, boli potrebné, a zároveň si uplatnil aj trovy odvolacieho konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia v sume 500 Sk.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 So 290/2000 z 25. apríla 2001 napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil, aj čo sa týka náhrady trov konania, a trovy odvolacieho konania navrhovateľovi nepriznal z dôvodu, že navrhovateľ nemal v konaní úspech.

Odporca trovy konania v sume 2 225 Sk sťažovateľovi nahradil.

Podaním z 5. decembra 2006 sťažovateľ požiadal o priznanie trov právneho zastúpenia navrhovateľa za jeho zastupovanie v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 12 S 221/97. O tomto návrhu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 12 S 221/97 z 11. augusta 2008 tak, že náhradu trov konania sťažovateľovi nepriznal. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením, ktoré je predmetom preskúmania ústavným súdom.

Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípadoch extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by

mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá v sebe zahŕňa črty svojvôle.

Najvyšší súd v rámci odôvodnenia svojho uznesenia v tejto veci uviedol: „*Pokiaľ krajský súd nepriznal právnemu zástupcovi aj náhradu za prvostupňové a odvolacie konanie, odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia krajského súdu, že o trovách právneho zastúpenia už bolo právoplatne rozhodnuté. Na tom nič nemení ani skutočnosť, že aj pre prvostupňové konanie bol navrhovateľovi právny zástupca ustanovený súdom (pod sp. zn. 14Nc 30/96 OS Považská Bystrica). Náhrada bola priznaná za úkony advokáta v prvostupňovom konaní k rukám právneho zástupcu (totožný s osobou odvolateľa v tomto konaní) a preto niet dôvodu priznať odmenu a hotové náklady opakovane.*“

Toto odôvodnenie nadväzuje na odôvodnenie uznesenia krajského súdu, v ktorom sa okrem iného uvádza: „*Navrhovateľovi sa náhrada iných trov ako vyššie uvedených nepriznáva, nakoľko o náhrade trov v rámci riadneho konania bolo rozhodnuté rozhodnutím tunajšieho súdu pod č. k. 12S/221/97-84 zo dňa 18. júla 2000 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 So 290/2000-101 z dňa 25. apríla 2001.*“

Krajský súd pri rozhodovaní o trovách konania v rozsudku č. k. 12 S 221/1997-84 z 18. júla 2000 (ďalej len „rozhodnutie krajského súdu o trovách“), na ktorý sa najvyšší súd a krajský súd v uzneseniach odvolávajú, rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP, teda podľa úspechu účastníka v konaní, a priznal účastníkovi náhradu trov právneho zastúpenia za zastupovanie sťažovateľom. O náhrade trov právneho zastúpenia rozhodol krajský súd napriek tomu, že účastníka konania zastupoval sťažovateľ ex offio, a nie na základe splnomocnenia, teda účastníkovi trovy právneho zastúpenia nemohli vzniknúť. Krajský súd mal správne postupovať tak, že v konaní neúspešného účastníka mal zaviazat' na náhradu hotových výdavkov a odmeny ustanoveného advokáta štát podľa § 149 ods. 2 OSP a podľa § 140 ods. 2 OSP priznať sťažovateľovi hotové výdavky a odmenu na účet štátu. Toto rozhodnutie krajského súdu však nie je predmetom preskúmania ústavným súdom. Navyše, ani v dôsledku takéhoto pochybenia nebol sťažovateľ ukrátený na odmene

a hotových výdavkoch, keďže tieto, ako sám v sťažnosti uvádza, mu boli neúspešným účastníkom uhradené a aj si ich ponechal. Krajský súd v rozhodnutí o trovách nepriznal náhradu trov za všetky úkony právnej pomoci, ktoré sťažovateľ vykonal, avšak odôvodnil to tým, že tieto úkony neboli potrebné. Keďže úkony advokáta majú byť účelné a hospodárne bez ohľadu na to, či je ustanovený súdom, alebo účastníka konania zastupuje na základe splnomocnenia, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľov nárok na odmenu za zastupovanie účastníka konania v konaní pred súdom prvého stupňa bol v plnom rozsahu uspokojený.

Čo sa týka odmeny sťažovateľa za zastupovanie v odvolacom konaní, náhrada trov právneho zastúpenia nebola účastníkovi konania, ktorého sťažovateľ zastupoval, najvyšším súdom v uznesení č. k. 3 So 290/2000-101 z 21. apríla 2001 priznaná z dôvodu, že tento účastník nemal v konaní úspech. Ústavný súd súhlasí s názorom sťažovateľa, že nárok na odmenu ustanoveného advokáta za zastupovanie účastníka v konaní nie je možné odvíjať od úspechu alebo neúspechu zastupovaného účastníka v konaní. Ústavný súd však zároveň konštatuje, že predstava, že nepriznanie odmeny sťažovateľovi za zastupovanie účastníka v odvolacom konaní [v okolnostiach prerokovanej veci si sťažovateľ uplatnil nárok na zaplatenie sumy 16,60 € (500 Sk)], by sa mohla materiálne dotknúť akéhokoľvek ústavou garantovaného práva, a preto je neprijateľná.

S poukazom na uvedené ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku osvojujúci si názor krajského súdu, pokiaľ ide o nárok sťažovateľa na odmenu a hotové výdavky za zastupovanie účastníka na základe rozhodnutia súdu, síce stručne, ale napriek tomu dostačujúco odôvodnil, prečo odmenu a hotové výdavky sťažovateľovi nepriznal. Ústavný súd považuje za ústavne akceptovateľné, aby vzhľadom na celkové okolnosti prípadu už najvyšší súd odmenu a hotové výdavky sťažovateľovi nepriznal, keďže o jeho nároku už bolo nielenže rozhodnuté, ale tento bol aj uspokojený.

Skutkové a právne závery uvedené v odôvodnení namietaného uznesenia najvyššieho súdu v spojení s odôvodnením uznesenia krajského súdu, na ktorý sa najvyšší súd odvoláva, v časti týkajúcej sa nepriznania odmeny a hotových výdavkov advokáta za zastupovanie v prvostupňovom a odvolacom konaní nie sú podľa názoru ústavného súdu v rozpore

so zmyslom a účelom právnej úpravy týkajúcej sa trov konania, a preto ich nemožno považovať za odporujúce citovaným článkom ústavy, dohovoru a listiny. Vzhľadom na to nemožno tieto skutkové a právne závery označiť za nepreskúmateľné a za svojvoľné, a preto ich ústavný súd nemá dôvod ani oprávnenie prehodnocovať a ani prípadne nahrádzať vlastnými.

Ústavný súd na záver považuje za potrebné uviesť, že samotná skutočnosť, že v konečnom dôsledku môže nastať stav, keď nebudú uspokojené všetky nároky advokáta pri zastupovaní klienta na súde, nemusí viesť k protiústavným dôsledkom. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (Van der Musselle proti Belgicku, rozsudok z 23. novembra 1983, séria A, č. 70), v ktorom bolo zdôraznené, že riziko spojené s výkonom určitej profesie, kam spadá i riziko neuhradenia odmeny za odvedenú prácu, je na druhej strane vyvážené výhodami súvisiacimi s výkonom tejto profesie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

Podľa čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou

verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Ústavný súd konštatuje, že v danej veci nie je dôvod, aby odlišne posudzoval aplikovateľnosť čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu.

V súvislosti s namietaným porušením čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd odkazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej základné právo zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy (čo v celom rozsahu platí, pokiaľ ide o právo zaručené v čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) zahŕňa požiadavku minimálnych garancií procesnej povahy ustanovených priamo v označenom článku ústavy, ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), a taktiež zahŕňa požiadavku spravodlivosti súdneho konania [čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. napr. I. ÚS 23/01, III. ÚS 328/05)].

Ústavný súd konštatuje, že ak rozhodnutím okresného súdu v označenom konaní nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva čl. 6 ods. 1 dohovoru, potom už neprichádzalo do úvahy ani vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Napokon ústavný súd pripomína aj svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp.

ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Preto aj túto časť sťažnosti ústavný súd odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

4. K namietanému porušeniu práva podľa čl. 28 listiny a čl. 7 paktu uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom

Ústavný súd nezistil žiadnu príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením okresného súdu a namietaným porušením označených práv podľa čl. 28 listiny a čl. 7 paktu, a preto bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti odmietnuť pre zjavnú neopodstatnenosť.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. septembra 2009